

Popa (BNR): Pentru ca reducerea inflatiei sa continue într-un mod sustenabil este necesar ca deficitul fiscal sa fie redus

Banca Nationala a României a facut si face tot ceea ce tine de ea, însa, pentru ca reducerea inflatiei sa continue într-un mod sustenabil, este cu siguranta necesar ca deficitul fiscal sa fie redus, la fel ca si nivelul ridicat de incertitudine în care operam, sustine Cristian Popa, membru în Consiliul de Administratie al Bancii Nationale a României (BNR), într-un articol de opinie postat pe LinkedIn.

"În presa online, dar si în cea scrisa, pe burtiere la TV, dar si la conferintele de profil economic, tema obsesiv repetata si panicard redata a "celui mai scump Paste din istorie" sau a "exploziei preturilor" va inunda în curând spatiul public. Alaturi, va aparea probabil si tema "cele mai mari inflatii din Europa", desi România se afla pe locul al doilea (dupa Ungaria), iar Polonia este cot la cot cu noi. Discutia este rareori echilibrata sau bine argumentata, cei câtiva formatori de opinie, cu un discurs preponderent negativist, creeaza perceptia ca "e rau si urmeaza criza", iar aceasta perceptie mai ca pare realitate", scrie Cristian Popa, în articolul "Despre "cel mai scump Paste din istorie".

Potrivit acestuia, mesajele bancii centrale, bine si corect argumentate, factual corecte, sustinute de date, dar lipsite de senzational nu reusesc sa razbata si sa strapunga zgomotul mediatic. El ofera în articol câteva observatii.

"Repetarea obsesiva a unor mesaje partinitoare, factual incorecte sau scoase din context poate genera perceptii total diferite de realitate, poate induce panica si iritare, asta nu face însa ca mesajele sa fie si reale, si/sau adevarate. Realitatea este ca stirile negative se vând mai bine, sunt mai citite, mai distribuite, irita si intriga publicul. Totusi, trebuie sa stam strâmb si sa judecam drept. Inflatia este o rata de crestere: când rata inflatiei era de 16,8%, cosul de consum se scumpea cu 16,8%; când rata inflatiei este 5%, cosul de consum continua sa se scumpeasca, dar doar cu 5%. Desigur, faptul ca inflatia a scazut nu înseamna ca preturile s-au ieftinit - înseamna ca acestea continua sa creasca, însa cu o rata de crestere mai mica. Scaderea inflatiei nu înseamna scaderea preturilor", explica autorul articolului.

Cristian Popa mentioneaza ca bancile centrale "vor" sa avem "cel mai scump Paste din istorie" în fiecare an, pentru ca tintesc o rata pozitiva a inflatiei. O fac transparent si asumat, pentru a evita deflatia.

"Asa functioneaza sistemul monetar actual, daca este bine sau rau este o alta discutie, am parerile mele. Pâna atunci, acest regim, de tintire a inflatiei, este adoptat peste tot în lume. Tinta este declarata - de exemplu, în România, tintim 2,5%, plus/minus un punct procentual (dar nu 16,8%, sau chiar 5%). Asadar, Pastele va fi mereu mai scump de la an la an. Și acest lucru nu este, în niciun caz, un secret. Trebuie însa sa stiti acest lucru: atunci când va negociati cresterea salariala, când faceti un depozit sau când luati un credit, calculul corect include ajustarea cu inflatia. Dobânda de politica monetara a BNR, de 6,5%, este de fapt 1,5% daca o ajustati cu rata inflatiei, care este în jur de 5%. Exista, desigur, o diferenta uriasa între 16,8% si 5% la nivelul cosului de consum: în primul caz, preturile se dubleaza în aproximativ 4 ani, iar în al doilea, în 14 ani. La o inflatie de 2%, dublarea preturilor ar avea loc în circa 35 de ani. De aceea, o inflatie de 5% - cât este în prezent, cu o tendinta de scadere si fara a fi un "capat de drum" - nu reprezinta un motiv real pentru titluri senzationale. Este necesar ca ea sa continue sa scada desigur", scrie Cristian Popa.

El precizeaza ca, daca e sa ne jucam cu cifrele, "inflatie dubla" este si 2% fata de 1%, cum este în unele tari din zona euro, dar si 16% fata de 8%, cum a fost, dar nu mai este, la noi. Titlul senzational poate ramâne acelasi: "s-a dublat inflatia!".

"Sigur ca apare întrebarea: de ce suntem la 5% si nu 2,5%? Nivelul ridicat de incertitudine, deficitul fiscal ridicat,

precum și o economie care încearcă să evite recesiunea - toate acestea contribuie, alături de alți factori fundamentali. Când costurile salariale cresc cu 10-15%, este destul de greu pentru producători să reducă prețurile la raft sau în meniuri. Convergența către mediile europene este, de asemenea, o realitate și contribuie la acest fenomen. Convergența economică nu poate avea loc fără o anumită convergență nominală a prețurilor. Dau adesea exemplul cu frizerul: pentru că un frizer român să aibă același salariu ca unul german - simplificând mult, dar nu departe de adevăr - fie prețul unei tunsori trebuie să fie același, fie frizerul român ar trebui să tunda mult mai mulți clienți în aceleași 8 ore, deci să fie semnificativ mai productiv. Altfel nu se poate. Am avea tunsori urâte, e cam greu să tunzi de 2-3 ori mai mult pentru că salariul să fie ca în Germania", explică Cristian Popa.

El afirmă că nu merge nimeni la München pentru o tunsoare ieftină - și nici invers, iar prețurile la servicii converg mai greu. Aceste servicii nu pot fi "importate" cu ușurință. În schimb, prețurile la bunuri care pot fi ușor exportate (tradeables, în termeni economici) concurează într-o piață liberă: cel mai bun și cel mai ieftin câștigă. Prin urmare, ajungem din nou la aceeași ecuație: pentru salarii ca în Germania, trebuie să fim productivi ca în Germania - și, desigur, să avem un stoc de capital similar: fabrici, tehnologie, rețete, infrastructură... și foarfeci.

"Nivelul prețurilor, un subiect despre care se vorbește surprinzător de puțin. România are încă cele mai mici prețuri din Uniunea Europeană, în medie, cu excepția Bulgariei. Indicele nivelului prețurilor, raportat la media UE și calculat pentru achizițiile individuale de bunuri și servicii de către gospodăriile populației, este de 61,1%. Doar Bulgaria se află sub acest nivel, la 59,2%. Media Uniunii Europene este, desigur, 100. Se poate întâmpla, desigur, ca un produs - într-un magazin, sau chiar mai multe - să aibă un preț mai mare decât cel pe care l-ați văzut în Germania. Vedem postarea pe rețelele sociale și ne enervăm. Însă, dacă ne uităm la toate prețurile, în medie, atât la oras cât și la sat, realitatea este cea din infografic: încă este mai ieftin să trăiești în România. Cosul fiecăruia dintre noi este diferit, deci și inflația resimțită variază. În funcție de preferințe, localizarea geografică, evoluția fiecărui preț în parte etc., inflația dumneavoastră este diferită de a mea. Însă, ca economiști, nu putem lucra decât cu medii", susține Cristian Popa.

El precizează că inflația trebuie raportată la venituri. În ultimii 3 ani, salariul mediu brut a crescut de la 6.000 la aproape 9.000 de lei - o creștere de 50%. În 2024, inflația medie a fost de 5,6%, în timp ce salariul mediu a crescut cu 11,4%, iar pensia medie cu 40%! Per total, în ultimii 3 ani, prețurile au crescut cu 30%, salariile cu 48%, iar pensiile cu 58%!

"Toate acestea fac ca putem trece cu bine peste încă un "cel mai scump Paste din istorie" - fără panica, și cu încrederea că inflația va continua să scadă. Vom închide anul la 3,8%, iar anul viitor, pe vremea asta, vom reintra în tinta, sub 3,5%. Chiar dacă, și la anul, vom avea parte de un nou sezon de "cel mai scump Paste din istorie". BNR a făcut și face tot ceea ce ține de ea. Însă, pentru că reducerea inflației să continue într-un mod sustenabil, este cu siguranță necesar ca deficitul fiscal să fie redus, la fel ca și nivelul ridicat de incertitudine în care operăm. Consolidarea fiscală nu mai poate aștepta, și vine, iar reducerea deficitului va avea o contribuție importantă la scăderea ratei inflației. Explicarea fenomenului pare ușoară, dar este dificilă, mai ales într-o lume în care senzationalul vinde, iar apetitul jurnalistic pentru explicații corecte, dar lipsite de senzational, nu este foarte mare. Este însă datoria bancilor centrale să continue să explice. Am făcut o încercare mai sus", a mai scris Cristian Popa.